

Формування у студентів умінь виконавської інтерпретації музичних творів в контексті їх підготовки до професії вчителя музики

У статті розглядаються питання, пов'язані з формуванням у майбутніх вчителів музики умінь виконавської інтерпретації. Розглянуто уміння аналізу художньо-образного змісту фортепіанних творів під час виконання, що є запорукою успішного професійного становлення майбутніх учителів музичного мистецтва. У статті висвітлюється сутність понять «фортепіанне виконавство» й «виконавська інтерпретація». Зазначено, що виконавська інтерпретація вимагає відповідального професійного ставлення до нотного тексту, пов'язана із вмінням аналізувати матеріал, з метою адекватного прочитання та відтворення авторського задуму. Цей процес означає здійснення цілісного музично-теоретичного та історико-стилістичного аналізу твору, який залучає також види спеціального аналізу музичної форми – структурний, поліфонічний, гармонічний. Водночас з тим, знаки нотного тексту стають джерелом самостійного пошуку власного, індивідуального образу твору. Ретельний аналіз авторських текстових ремарок, власні уявлення про зміст музичного твору у поєднанні з емоційним включенням та слуховим контролем під час виступу мають бути основними засобами втілення художніх образів твору.

Автор статті надає окремі пропозиції щодо формування у студентів умінь виконавської інтерпретації музичних творів у контексті їх підготовки до професійної діяльності. У статті визначено, що сутнісною характеристикою виконавсько-інтерпретаційної майстерності виступають художньо-інтерпретаційні уміння виконавця, які відображають рівень його образного сприймання, культури почуттів, естетичних ідеалів смаку та творчих здібностей.

Ключові слова: фортепіанне виконавство, інтерпретація, виконавсько-інтерпретаційні уміння, професійна компетентність.

Постановка проблеми в загальному вигляді...Новий історичний етап, який переживає незалежна українська держава, пов'язаний зі значними соціально-ціннісними змінами, з перетвореннями в політичній, економічній та культурній сферах життя. Збереження духовності української нації потребує підготовки нової генерації вчителів, зокрема, вчителів музики – педагогів-музикантів ХХІ століття, спроможних залучити молодь до глибинного пізнання й художнього спілкування з музичним мистецтвом.

Професія вчителя музики передбачає діяльність, яка поєднує в собі розумово-практичні дії педагога, музикознавця й музичного виконавця. Втім, професійна компетентність музичного педагога найбільш яскраво виявляється через виконавсько-інтерпретаційну діяльність – чи то спів, хорове диригування, чи гра на музичному інструменті.

Не є секретом, що в практиці факультетів мистецтва вищих педагогічних закладів й до сьогодні не приділяється достатня увага вихованню виконавської культури студентів-музикантів, зокрема, формуванню у них виконавсько-інтерпретаційних умінь.

У тих випадках, коли викладачі мистецьких факультетів педагогічних вузів все ж таки звертаються до питань, пов'язаних з виконавською інтерпретацією музичних творів, частіше це виявляється через винесення суто зовнішньої виразності. До головного ж – пошуку активних емоцій, до обміркованого художньо-виразного виконання справа часто не доходить.

Аналіз останніх досліджень і публікацій...Вивчення фортепіанного виконавства – традиційний напрям у музикознавстві. Серед російських дослідників цієї проблематики найвідомішими є О. Алексєєв, Я. Баренбойм, Ф. Блюменфельд, О. Гольденвейзер, К. Ігумнов, Я. Мільштейн, Г. Нейгауз, А. Ніколаєв, Л.Оборін, С. Фейнберг, Г. Ципін та інші. У працях зарубіжних піаністів, таких як Г. Бюлов, Ф. Бузоні, В.Гізекінг, Г. Гульд, М. Лонг, Л. Маккінон, К. Мартінсен, А. Шнебель та інші висвітлюється їхній досвід осягнення специфічних закономірностей виконавства. Більшість праць цих музикознавців мають практичне значення, а їх автори є виразниками методичних настанов своєї епохи.

Сучасний етап у галузі музичної педагогіки вищої школи характеризується інтенсивними пошуками можливостей оптимізації загальної музично-естетичної і, водночас, спеціальної професійної освіти. Останнім часом зростає актуальність вивчення питань, пов'язаних з модернізацією змісту інструментальної підготовки, зокрема, набуттям майбутніми вчителями

музики виконавсько-інтерпретаційних умінь у процесі навчання в інструментальних класах (А. Арчажнікова, Е. Брилін, Л. Масол, Г. Падалка, В. Терентьева, О. Щолокова та інші). Проте у сучасному музикознавстві і досі не існує єдиної універсальної типології, здатної охопити всі аспекти виконавської інтерпретації, а питання формування у студентів умінь виконавської інтерпретації музичних творів у межах професійно-орієнтованого фортепіанного навчання і досі не дістали належної розробки та потребують ґрунтовного вирішення в подальшому.

Формулювання цілей статті... Мета цієї статті полягає у висвітленні сутності понять «фортепіанне виконавство» й «виконавська інтерпретація», а також автор статті надає окремі пропозиції щодо формування у студентів умінь виконавської інтерпретації музичних творів у контексті їх підготовки до професії вчителя музики.

Виклад основного матеріалу... Фортепіанне виконавство – один із важливих видів художньої творчості, в результаті якої музичний твір, існуючи як нотний запис, відтворюється в реальному фортепіанному звучанні. Як специфічний вид духовно-практичного опанування світу фортепіанне виконавство впливає на свідомість людей, формує в них ідейно-емоційні настанови. Саме тому виконавець є відповідальним перед автором і слухачами не тільки за «життя» музичного твору в культурі, але й за формування музичної культури слухача. Стосовно цього не можна не погодитися з думкою М. А. Смирнова, котрий вважає, що «виконавець відповідальний за формування ідеалів слухача» [5, с. 4]. Від рівня творчої професійної майстерності виконавця значною мірою залежить і цілющий ефект музики, який відзначають як стародавні філософи, так і сучасні науковці [7, с. 38]. Але виконавство передбачає амбівалентний зв'язок, співтворчість виконавця й слухача, що потребує певних зусиль останнього для сприйняття почутого, тобто його достатньої музичної підготовленості.

Виконавська проблематика завжди цікавила українських музикознавців, що зумовило різні трактування виконавського процесу. Так, суттєве значення для розуміння феномена фортепіанного виконавства має запропоноване О. Лисенко тлумачення виконавства як системи: «... система професійного музичного виконавства — це історично конкретне явище музичної практики, яке зумовлене суспільною свідомістю як цілісна сукупність уявлень про умови і закономірності функціонування музичного виконавства в музично-історичному процесі». Дослідниця підкреслює: «... поняття, що відтворюють реальні процеси в царині музичної виконавської культури, є елементами, які активно формують структуру і рівні системи професійного музичного виконавства. До таких понять належать: виконавська практика, виконавська школа, виконавські принципи, виконавський репертуар, виконавське текстовідтворення, виконавське відношення, музично-виконавська рефлексія та ін.» [4, с. 151].

Надане дослідницею тлумачення музичного виконавства є цілком слушним і для характеристики фортепіанного виконавства, яке пов'язане з поняттям інтерпретації. Музика, на відміну від інших видів мистецтва, потребує вторинного творчого відтворення через виконавця-інтерпретатора, котрий відіграє роль посередника між автором та слухачем. Саме тому музичне виконавство слід розуміти як вторинну, відносно самостійну художню діяльність, творчий аспект якої виявляється у формі художньої інтерпретації. Виконавську інтерпретацію можна вважати основою виконавської системи, оскільки елемент інтерпретації наявний у будь-якому виконавському процесі. Незважаючи на прагнення музиканта об'єктивно викласти тільки нотний текст, цей процес завжди є творчим, що виявляється в оригінальності відтворення індивідуальної версії змісту і художнього значення тексту.

Отже, фортепіанне виконавство як форма функціонування музики не може існувати без інтерпретації, в процесі якої виконавець дотримується авторських вказівок позначених у нотному тексті, проте – це не механічне відтворення нотного запису, а творче тлумачення музичного твору під час виконання. Залежно від виконавського стилю та індивідуальності артиста, художній зміст твору може бути розкритий по-різному. Інтерпретація – це звукове відтворення нотного тексту відповідно до естетичних принципів школи, напряду, індивідуальних особливостей та художнього задуму виконавця. На відміну від минулих часів, коли інтерпретація фортепіанних творів залишалася лише в пам'яті слухачів і рецензіях критиків, нині різноманіття інтерпретацій, що збереглися у звукозапису, стали зразками різних виконавських традицій. Із часів винайдення грамзапису простежуються деякі негативні тенденції. По-перше, виконання втрачає унікальність і під впливом інших записів-інтерпретацій деякою мірою стандартизується, а по-друге, фігура виконавця віртуалізується.

Виконавська інтерпретація пов'язує твір композитора з музичною свідомістю суспільства і, по суті, створює цей твір як суспільне явище. Відповідаючи емоційним і смаковим запитам, культурним та естетичним ідеалам певного часу, інтерпретація вводить музичний твір у художній світ сучасності. Адже саме від виконавця залежить актуальність буття нещодавно створеного твору

і твору давно минулої епохи: виокремлюючи в ньому особливості, близькі сприйняттю нових поколінь слухачів, виконавець огортає творіння минулого в живу плоть сучасного художнього образу.

Можна стверджувати, що будь-яке озвучування нотного тексту вже належить до «живого тексту» інтерпретатора, оскільки музична інтерпретація та її результат – інтонаційна версія – передусім ґрунтуються на художньому доосмисленні музики. Слід підкреслити, що у виконавській інтерпретації важливу роль відіграє самостійне художньо-цілісне ставлення виконавця до твору, прочитання якого має здійснюватися без принципового порушення його внутрішньої структури. Отже, виконання слід розуміти як вторинне творчо створене становлення музичної образності, результатом якого є втілення в живому звучанні одного з варіантів цілісної сукупності, що іменується твором.

Зазначимо, що ціннісною ознакою музичної виконавської інтерпретації є художність. Вона як інтегральне явище є раціональною сутністю ознак, властивостей, характеристик і структурних елементів, за допомогою яких музика виявляється як суспільна свідомість і мислення, як засіб пізнання і відображення дійсності, як художня форма і художній зміст, як художній процес і художній образ, що викликає у слухачів образні уявлення, інтелектуальну реакцію, асоціативне мислення, уяву, фантазію, натхненність, пробуджує почуття та емоції, естетичні переживання, несе конкретну образну інформацію, виступає об'єктом пізнання, приносить естетичну насолоду. Художність – це потенціал твору, а не об'єктивна реальність, і фіксується та здійснюється вона тільки у процесі художньо-інтерпретаційного виконання.

Отже, художня інтерпретація передбачає глибоке проникнення в зміст музичного твору, виявлення ціннісного ставлення до музики, відтворення набутого досвіду в усій його цілісності. Невід'ємною складовою досвіду, зокрема, виконавсько-інтерпретаційного, є уміння, що зумовлюють здатність виконувати певні дії. Досвід виконавської інтерпретації – це сукупність умінь та навичок, які безпосередньо впливають на продуктивність процесу професійної діяльності. Знання виступають особливою формою духовного засвоєння результатів пізнання процесу відображення дійсності виконавцем, шляхом глибокого усвідомлення авторської концепції.

Навички – це дії, складові частини яких у процесі формування виконавської інтерпретації стають автоматичними на основі застосування знань про відповідний спосіб дій шляхом цілеспрямованих вправлянь. На відміну від навичок, уміння характеризуються як готовність до свідомих і точних виконавських дій. У становленні художньої інтерпретації уміння як складний процес аналітико-синтетичної діяльності кори великих півкуль головного мозку зумовлюють створення і закріплення асоціації між завданням, необхідним для його виконання, та застосуванням знань на практиці.

Формування умінь художньої інтерпретації має такі стадії: «ознайомлення з музичним твором, усвідомлення його змісту», «опанування драматургії твору», «самостійне виконання музичної концепції» [6, с. 170].

Найважливішою умовою творчого проникнення у внутрішній зміст твору вважається особистісне осмислення його сутності і при цьому процес тлумачення мистецьких творів має виключно індивідуальний характер. Адже унікальність внутрішнього світу кожного музиканта є джерелом його індивідуального стилю інтерпретації творів, їх неповторного тлумачення, оригінального, «живого» виконання [3, с. 208].

Важливу роль у музично-педагогічній діяльності виконують вроджені здібності, особистісні якості, але їх слід розкрити, збагатити професійним досвідом. Варто також мати відповідні знання з фахової галузі, володіти вміннями та навичками, що набуваються багатогодинною щоденною працею. Водночас, будь-який етап роботи музиканта вимагає окреслення власної точки зору з того питання, яке вирішується у цей момент. Кожен звук має набути життя у процесі виконання, тому він повинен мати особистісно важливий сенс, містити частину живої душі музиканта.

Окрім того, музичне мистецтво не можливе поза спрямованістю на досягнення творчого результату, який виявляється під час сценічного виконання твору, а робота над ним є копіткою, тривалою і вимагає творчих зусиль, фантазії, натхнення, адже особливістю музичного мистецтва є неосяжний світ образів, втілений у звуках, що народжуються, існують та зникають у нескінченному процесі власного становлення. Музикант прямує шляхом творчості, не припиняючи пошуків можливих засобів розуміння та відтворення змісту нотного тексту, порівнюючи різноманітні варіанти виконання, намагаючись проникнути у найпотаємніші думки, що їх залишив композитор у символічному вигляді.

Робота з символом вимагає проникнення в його сутність через здійснення діалогу: знак нотного тексту потребує тлумачення, інтерпретації, містить багато можливостей прочитання, розуміння, основою якого є відповідність зовнішнього та внутрішнього, він завжди базується на

винайденні спільної мови, зрозумілої для всіх учасників комунікації. Єдиним джерелом цієї мови виступає зміст внутрішнього світу, особистий досвід суб'єкта.

Проблема виконавської інтерпретації з давніх часів була суттєвою для всіх видів та жанрів інструментальної музики, зокрема і фортепіанної. Виконавська інтерпретація вимагає відповідального професійного ставлення до нотного тексту, пов'язане із вмінням аналізувати матеріал, з метою адекватного прочитання та відтворення авторського задуму. Цей процес означає здійснення цілісного музично-теоретичного та історико-стилістичного аналізу твору, який залучає також види спеціального аналізу музичної форми – структурний, поліфонічний, гармонічний.

Водночас, знаки нотного тексту стають джерелом самостійного пошуку власного, індивідуального образу твору. Ретельний аналіз авторських текстових ремарок, власні уявлення про зміст музичного твору у поєднанні з емоційним включенням та слуховим контролем під час виступу мають бути основними засобами втілення художніх образів твору.

Слід зазначити, що повноту своєї реалізації в матеріально-предметній діяльності інтерпретаційний процес знаходить в акті публічного, сценічного виконання даного музичного твору, тобто у моменті втілення власне художнього задуму у життя.

Таким чином, сутнісною характеристикою виконавсько-інтерпретаційної майстерності виступають художньо-інтерпретаційні уміння виконавця, що відображають рівень його образного сприймання, культури почуттів, естетичних ідеалів, смаку та творчих здібностей.

Вивчаючи проблему музично-виконавської інтерпретації теоретично та на практиці, ми переконались, що формування у студентів-музикантів умінь виконавської інтерпретації музичних творів – це складний, розгорнутий у часі процес, який традиційно відбувається у спеціальних класах (зокрема, фортепіано) і має свої специфічні особливості.

Якщо вивчення будь-яких освітніх дисциплін розвиває, насамперед, теоретичне мислення і передбачає опанування конкретних фактів, понять, формул тощо, тобто знань, систематизованих до логіки певної науки, то мистецькі твори пропонують художні образи, які безпосередньо звернені до сенсорної сфери, емоцій та почуттів людини і спрямовані на те, щоб примусити її співчувати та переживати. Причому, духовні цінності сприймаються не як щось надособистісне, а як здобуток власного творчого досвіду. У такий спосіб стимулювання емоційних реакцій заповнюється розвитком креативності суб'єкта навчання.

Сутність виконавсько-інтерпретаційної підготовки майбутніх викладачів музики в класі спеціального фортепіано слід тлумачити як розвиток їх фізичних (технічних) якостей, де важливе місце займає посилене тренування в органічній єдності з художньою інтерпретацією.

Основою формування у студентів-музикантів виконавсько-інтерпретаційних умінь, тобто досвіду створення цікавої, неповторної, виключно індивідуальної виконавської інтерпретації, мають слугувати обґрунтовані поради і рекомендації викладача спеціального класу (фортепіано) з наступних питань:

1. Оволодіння ритмічною стороною виконання. Так, ритм визначається як пульс «зародження» інтерпретації музики і тому студент має оволодіти вмінням правильно розпоряджатися звуком у часі.

2. Засвоєння динаміки сприяє досягненню виразного виконання музичного твору. Динамічні відтінки – надзвичайно важливий компонент художнього образу, адже завдяки динаміці звучання єдиний ритмічно-інтонаційний матеріал має різний характер виразності. Отже, завдання студента полягає в тому, щоб точно знайти міру гучності та її співвідношення, що сприятиме переконливості, рельєфності, правдивості створення музичного образу.

3. Осмислення закономірностей фразування як засобу створення індивідуальної манери виконання. Фразування – один із важливих засобів вираження художнього образу музичного твору. Саме воно синтезує виражальні засоби – динаміку, агогіку, тембр, штрихи тощо. Студенти мають навчитися правильно фразувати нотний текст, адже викривлення природності фразування завдає шкоди змісту твору, спотворює його.

4. Відтворення художнього змісту неможливе також без опанування студентом специфікою звуковидобування на клавішному інструменті, зокрема, «туше».

5. Технічна досконалість є основою впевненого опанування студентом механізмом гри на фортепіано. Проте не слід забувати, що робота над оволодінням техніки гри на фортепіано завжди повинна проводитись заради музики, тобто так, щоб у свідомості студента-виконавця були нероздільні зміст – настрої музики (виражений у тих чи інших деталях тексту) і технічні прийоми, за допомогою яких можливо цей зміст втілити [2, с. 38].

Якщо уявна звукова картинка буде виразною, «пальці повинні і будуть їй підкорятися» [1, с. 58]. Отже, розвиток у майбутніх вчителів музики технічних умінь та навичок в процесі

індивідуального навчання має здійснюватись послідовно: від слухового образу через моторику до технічно досконалого та артистичного втілення музичних творів у реальне звучання.

Висновки... Таким чином, цілеспрямоване формування у студентів-музикантів умінь креативної виконавської інтерпретації мистецьких творів у процесі індивідуального навчання в класі спеціального фортепіано сприятиме удосконаленню підготовки до майбутньої професійної діяльності музичного педагога.

Список використаних джерел та літератури:

1. Гофман И. Фортепианная игра. Ответы на вопросы о фортепианной игре / И. Гофман. – М.: Государственное музыкальное издательство, 1961. – 224 с.
2. Жукова Н. А. Виконавське мистецтво: особливості художньої інтерпретації / Н. А. Жукова // Наукові записки. Релігієзнавство. Культурологія. Філософія. – К.: НПУ імені М. Драгоманова, 2001. – С. 109–114.
3. Исыянова Л. М. Феноменологическая диалектика. Искусство. Музыка. Уроки А. Ф. Лосева / Л. М. Исыянова. – К.: Институт повышения квалификации работников культуры Министерства культуры и искусств Украины, 1998. – 450 с.
4. Лисенко О. Формування системи професійного музичного виконавства в Україні у першій третині ХХ століття (на прикладі фортепіанного виконавства) / О. Лисенко // Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2008. – Вип. 67. : Музична культура України 20- 30-х років ХХ ст.: тенденції і напрямки. – С. 150–161.
5. Смирнов М. А. От составителя / М. А. Смирнов // Музыкальное исполнительство и современность. – М. : Музыка, 1988. – С. 3–11.
6. Щолокова О. П. Основи професійної художньо-естетичної підготовки майбутнього вчителя : монографія / О. П. Щолокова. – К.: Віпол, 1996. – 172 с.
7. Campbell D. G. Mozart effect : Tapping the Power of Music to Heal the Body, Strengthen the Mind, and Unlock the Creative Spirit / D. G. Campbell. – New York : Avon Books, 1997. – 319 p.

Транслітерований список літератури:

1. Gofman I. Fortepiannaya igra. Otvety' na voprosy' o fortepiannoij igre, Moskva, Gosudarstvennoe muzykal'noe izdatel'stvo, 1961, 224 p.
2. Zhukova N. A. Vykonavske mystetstvo: osoblyvosti khudozhnoi interpretatsii, Naukovi zapysky. Relihiieznavstvo. Kulturolohiiia. Filosofiiia, Kyiv, NPU imeni M. Drahomanova, 2001, pp. 109–114.
3. Isyanova L. M. Fenomenologicheskaya dialektika. Iskusstvo. Muzyka. Uroki A. F. Loseva, Kiev, Institut povu'sheniya kvalifikacy'i rabotnikov kul'tury' Ministerstva kul'tury i iskusstv Ukrainy', 1998, 450 p.
4. Lysenko O. Formuvannia systemy profesiinoho muzychnoho vykonavstva v Ukraini u pershii tretyni XX stolittia (na prykladi fortepiannoho vykonavstva), Naukovyi visnyk NMAU imeni P. I. Chaikovskoho, Kyiv, NMAU imeni P. I. Chaikovskoho, 2008, Vol. 67., Muzychna kultura Ukrainy 20-30-kh rokiv XX st.: tendentsii i napriamky, pp. 150–161.
5. Smirnov M. A. Ot sostavitelia M. A.Smirnov, Muzykal'noe ispolnitel'stvo i sovremennost' Moskva, Muzyka, 1988, pp. 3–11.
6. Shcholokova O. P. Osnovy profesiinoini khudozhno-estetychnoi pidhotovky maibutnoho vchytelia: monohrafiia, Kyiv, Vipol, 1996, 172 p.
7. Campbell D. G. Mozart effect : Tapping the Power of Music to Heal the Body, Strengthen the Mind, and Unlock the Creative Spirit, New York: Avon Books, 1997, 319 p.

Аннотация

Формирование у студентов умений исполнительской интерпретации музыкальных произведений в контексте их подготовки к профессии учителя музыки

Данилишина М. Ф.

В статье рассматриваются вопросы, связанные с формированием у будущих учителей музыки умений исполнительской интерпретации. Рассмотрено умение анализа художественно-образного содержания фортепианных произведений, которое является залогом успешного профессионального становления будущих учителей музыкального искусства. В статье освещается сущность понятий «фортепианное исполнительское» и «исполнительская интерпретация». Отмечено, что исполнительская интерпретация требует ответственного профессионального отношения к нотному тексту, связанная с умением анализировать материал, с целью адекватного прочтения и воссоздания авторского замысла. Этот процесс означает осуществление целостного музыкально-теоретического и историко-стилистического анализа произведения, который привлекает также виды специального анализа музыкальной формы, - структурный, полифоничный, гармонический.

Вместе с тем, знаки нотного текста становятся источником самостоятельного поиска собственного, индивидуального образа произведения. Тщательный анализ авторских текстовых ремарок, собственные представления о содержании музыкального произведения в сочетании с эмоциональным включением и слуховым контролем во время выступления должны быть основными средствами воплощения художественных образов произведения.

Автор статьи предоставляет отдельные предложения относительно формирования у студентов умений исполнительской интерпретации музыкальных произведений в контексте их подготовки к профессиональной деятельности. В статье определено, что в качестве сущностной характеристики исполнительско-интерпретационного мастерства выступают художественно-интерпретационные умения исполнителя, которые отображают уровень его образного восприятия, культуры чувств, эстетических идеалов, вкуса и творческих способностей.

Ключевые слова: фортепианное исполнительство, интерпретация, исполнительско-интерпретационные умения, профессиональная компетентность.

Summary

Formation of Students' Skills of Performing Interpretation of Musical Works in the Context of Their Preparation for the Profession of a Music Teacher

Danilishyna M. F.

The article deals with the issues related to the formation of the future teachers' of music skills of performing interpretation. The skills of analysis of artistic-creative content for piano works during the performance that is the key to the success of professional formation of the future teachers of musical art have been examined. The article highlights the essence of "piano performance" and "performing interpretation". It is mentioned that performing interpretation requires responsible professional attitude to the musical text, it is associated with the ability to analyze the material, with the aim of adequate reading and reproduction of the author's intention. This process means the implementation of a holistic musical-theoretical and historical-stylistic analysis of the work, which also draws special types of analysis of musical form – structural, polyphonic, harmonic. However, the signs of the musical text become the source of individual search of their own, individual image of the work. The thorough analysis of the author's text commentaries, own ideas about the content of the musical work in combination with the emotional inclusion and the auditory control during the performance should be the main means for realization of artistic images of the work.

The author of the article offers some proposals for the formation of students' skills of performing interpretation of musical works in the context of their preparation for professional activity. It is mentioned in the article that the essential characteristic of performing-interpretative skills are artistic-interpretive skills of the performer, reflecting the level of imaginative perception, culture of feelings, aesthetic ideals and taste as well as creative abilities.

Key Words: piano performing, interpretation, performing-interpretative skills, professional competence.

УДК 781.1/.786.2.071.4

Журавльова Н. І.,
старший викладач
Каленик І. В.,
старший викладач
(м. Хмельницький)

До питання єдності та взаємодії інтелектуальної й емоційної сторін навчання у фортепіанній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва

Статтю присвячено проблемі взаємодії інтелектуальної та емоційної сторін фортепіанного навчання в процесі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Висвітлено погляди провідних зарубіжних і вітчизняних учених на проблему інтелектуального й емоційного розвитку, виявлено його особливості в процесі підготовки вчителів музичного мистецтва. Виконано порівняльний аналіз впливу емоцій та інтелекту на професійний розвиток студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності. Розглядається сутність таких понять як «інтелект», «інтерес», «емоція», «почуття». Наголошується на необхідності активізації інтелектуально-емоційного потенціалу в процесі навчальних занять шляхом набуття значної кількості знань і творчої активності. Визначається позитивний вплив емоцій на інтелектуальне життя студентів. У статті зазначено, що первинність емоції та інтуїції в осягненні творів мистецтва – це найважливіша особливість художнього мислення.

Ключові слова: інтелект, емоції, гармонія, взаємодія, вчитель музичного мистецтва, фортепіанна підготовка.